

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z wniosku sędziego Sądu Okręgowego w L. B. M. z dnia 12 lutego 2020 r.

o wyłączenie od rozpoznania sprawy IV Kp (...),
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 8 lipca 2020 r.,

przekazuje wniosek Sądowi Okręgowemu w L..

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 18 lutego 2020 r. Sąd Okręgowy w L. IV Wydział Karny, po rozpoznaniu w sprawie IV Kp (...) zażalenia na postanowienie z 30 grudnia 2019 r. Prokuratury Rejonowej w L. PR Ds. (...), w przedmiocie wniosku o wyłączenie sędziego, na podstawie art. 35 § 1 k.p.k., art. 26 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2019, poz. 825 ze zm.; dalej – u.SN), stwierdził swoją niewłaściwość i wniosek o wyłączenie sędziego B. M. przekazał Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, celem nadania mu dalszego biegu.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy w L. wskazał, że 12 lutego 2020 r. sędzia B.M. złożyła wniosek o wyłączenie jej od rozpoznania zażalenia na postanowienie z 30 grudnia 2019 r. Prokuratury Rejonowej w L. , PR Ds. (...), o odmowie wszczęcia śledztwa z uwagi na treść Uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., której wymowa obiektywnie mogłaby wywołać wątpliwość co do bezstronności sędziego w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k. Jednocześnie sędzia B. M.

podniosła, iż nie są jej znane okoliczności, w tym co do prawidłowości toku procesu powoływania, mogące wywołać uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności, w kontekście powołanej Uchwały SN. Sąd Okręgowy w L. zważył, iż zgodnie z art. 26 § 2 u.SN do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego należy rozpoznanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w L. stwierdził swoją niewłaściwość i wniosek o wyłączenie sędziego B.M. przekazał Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, celem nadania mu dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy w L. słusznie wskazał, że stosownie do treści normy art. 26 § 2 u.SN do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma toczyć się postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Sąd Okręgowy w L. nie zauważył jednak, że ustawodawca przekazał do właściwości Sądu Najwyższego jedynie takie wnioski o wyłączenie sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma toczyć się postępowanie, których podstawą są zarzuty dotyczące braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Konsekwentnie wnioski o wyłączenie sędziego albo o oznaczenie sądu, przed

którym ma toczyć się postępowanie, oparte na innych podstawach, nie podlegają rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy w trybie art. 26 § 2 u.SN.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 21 maja 2020 r., I NWW 19/20, fakt, iż z metodologicznego punktu widzenia istnieje możliwość zastosowania rozumowania wykorzystywanego w celu ustalenia niezależności sądu lub niezawisłości sędziego do określenia bezstronności tego ostatniego, nie przekłada się na to, iż instytucje te są tożsame. Przeciwnie, jak wskazuje utrwalona i nie budzącą kontrowersji, zarówno w doktrynie, jak i judykaturze, zasada wykładni językowej określana mianem zakazu wykładni synonimicznej, różnym określeniom należy przypisywać różne znaczenie. Poza wskazaną dyrektywą wykładni, odwołującą się do kwestii typowo semantycznych, na rzecz powyższego przemawiają także względy aksjologiczne i teleologiczne. Rekonstruując wartości chronione przez prawo zakodowane w art. 41 § 1 k.p.k. oraz art. 26 § 2 u.SN, w szczególności bezstronność i niezawisłość, odwołując się do ich *ratio legis* determinującego sposób użycia wskazanych określeń w tekście prawnym, należy dojść do wniosku, że nie są one ani równoznaczne, ani równoważne. O powyższym świadczy chociażby fakt wprowadzenia przez prawodawcę do rodzimego systemu prawnego możliwości badania przez Sąd Najwyższy zarzutów dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego częściowo w reakcji na wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 19 listopada 2019 r. w zainicjowanych pytaniach prejudycjalnych Sądu Najwyższego – Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18. Okoliczność uzupełnienia systemu prawa polskiego poprzez określenie ustawą z 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020, poz. 568) dotychczasowej treści art. 26 u.SN jako § 1 i dodanie m.in. § 2-3, mimo istniejącej uprzednio możliwości badania bezstronności sędziego, w tym w ramach procedury karnej, jednoznacznie wspiera wniosek skonstruowany w oparciu o wskazaną wyżej dyrektywę wykładni językowej. Niewątpliwie z powyższego w pełni zdawała sobie sprawę wnioskodawczyni – sędzia B.M., wskazując na podstawę jej wyłączenia możliwe wątpliwości co do bezstronności sędziego w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k.

Przyjmując założenie racjonalnego prawodawcy, stwierdzić więc należy, że ustawodawca kształtując właściwość Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, celowo z zakresu jej kognicji wyłączył rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku bezstronności.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy, uznając się za niewłaściwy do rozpoznania wniosku, przekazał go na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 26 § 2 u.SN i art. 42 § 4 k.p.k. do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L..